

ПРОЄКТУВАННЯ СУЧАСНОГО УРОКУ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Робочий зошит для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

АВТОРИ:

Марина Скрипник, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України marina_scripnik@ukr.net

Тетяна Кравчинська, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України tatyana.krav@ukr.net

Наталія Волинець, старший викладач кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України volynets.nathaly@gmail.com

ДІАЛОГ ІЗ ЧИТАЧЕМ

РОЗДІЛ І ШКІЛЬНИЙ УРОК: ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС, ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ

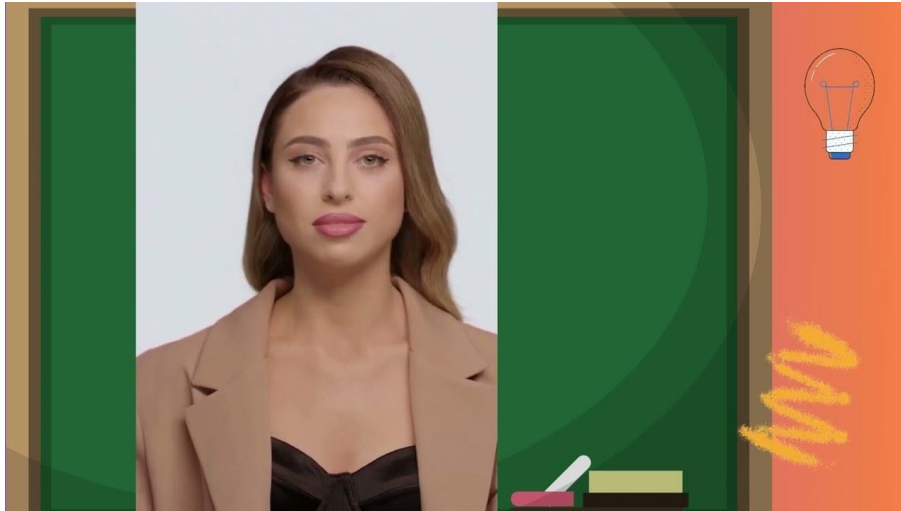
Володимир Маковський «У сільській школі», 1883

У цьому розділі пропонуються завдання, розв'язання яких допоможе осмислити:

- ✓ історію шкільного уроку та альтернативних форм організації навчання в контексті промислових революцій;
- ✓ урок крізь призму різних теорій навчання;
- ✓ майбутнє шкільного уроку;
- ✓ сутність теорій навчання;
- ✓ особливості уроку за різними теоріями навчання;
- ✓ технологія уроку в технології критичного мислення.

БЛОК 1. З ІСТОРІЇ УРОКУ ТА АЛЬТЕРНАТИВНИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

1 - Дослідження уроку: історія (автор: Марина Скрипник)

Завдання 1. Шкільний урок у розрізі промислових революцій

Перегляньте: відео фільми: [Ян Коменський](#); [Як промислова революція вплинула на життя людей](#), [Одна історія](#);

Освіта / література / культура в контексті промислових революцій ; ментальну карту (автор: [Марина Скрипник](#))

А) Визначте особливості розвитку шкільного уроку, схарактеризуйте сутність змісту освіти в контексті промислових революцій та: а) основних літературних напрямів – завдання для вчителів суспільно-гуманітарного та художньо-естетичного циклів; б) досліджень в області фізико-математичних наук, хімії, у біологічних науках – завдання для педагогів природничо-математичного та інформаційно-технологічного циклів; образ дитинства і дитини – завдання для вчителів початкових класів.

Б) За допомогою одного з Google застосунків проілюструйте характерні особливості промислових революцій.

Наприклад, [Google Arts & Culture](#) у розділі [«Досліджуй у часі: від давніх артефактів до сучасного мистецтва»](#) ознайомтеся із репродукціями картин та оберіть знакову картину, що характеризує часові межі чотирьох промислових революцій. [Аргументуйте свій вибір.](#)

Завдання 2. Форми організації навчання, що заперечують урок

Перегляньте відео фільми: [Кен Робінсон – Новий погляд на систему освіти](#) ; [Project Based Learning: Why, How, and Examples](#)

[Waldorf School Education.](#)

[Визначте особливості різних форм організації навчання.](#)

Завдання 3. Основні етапи дослідження уроку в історії педагогіки

[Найдіть співвідношення між назвою етапу та його сутністю.](#)

Завдання 4. Метод Т-таблиця: майбутнє шкільного уроку

[За допомогою методу Т-таблиці обґрунтуйте свою думку щодо такого висловлювання: “В мережевому світі шкільний урок зникне”.](#)

БЛОК 2. УРОК КРИЗЬ ПРИЗМУ РІЗНИХ ТЕОРІЙ НАВЧАННЯ

Завдання 4. Сутність теорій навчання

Перегляньте відео фільми: [Behavioral, cognitive, Developmental, Social Cognitive and Constructivist Perspectives](#); [Cognitive Learning Theory](#); [Behaviorism, Cognitivism, Constructivism](#); [Connectivism: a new learning theory](#); [Connectivism](#).

[Ознайомтеся із довідковим матеріалом. Одним реченням визначте сутність теорій навчання.](#)

Завдання 5. Особливості уроку за різними теоріями навчання

Перегляньте відео фільми:

[5 порад щодо критичного мислення.](#)

[CRITICAL THINKING - Fundamentals: Introduction to Critical Thinking \[HD\].](#)

[Developing Critical Thinking Skills.](#)

[Critical Thinking: Why, How Examples.](#)

[This tool will help improve your critical thinking - Erick Wilberding.](#)

[CRITICAL THINKING - Fundamentals: Introduction to Critical Thinking \[HD\].](#)

Дослідниця, засновниця і керівниця Освітньої платформи “Критичне мислення”, доктор педагогічних наук, професор [Олена Пометун](#) пропонує структуру уроку в технології критичного мислення.

Визначте теорію навчання, на якій вибудовуються урок у технології критичного мислення. [Аргументуйте свій вибір.](#)

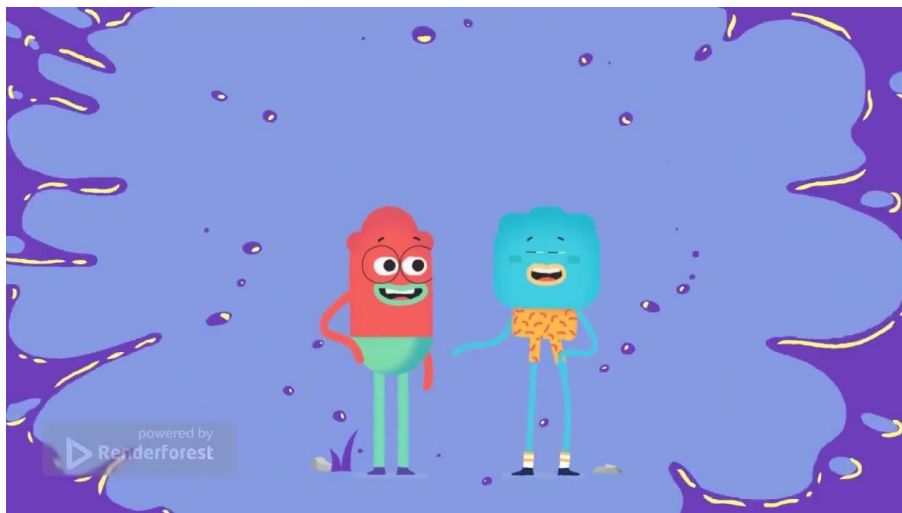
РОЗДІЛ 11. ПРОЄКТУВАННЯ УРОКУ В ШКОЛІ ЦИФРОВОГО СТОЛІТТЯ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

2 - [Франческо Бергаміні "У класі"](#), між 1833 та 1883 роками

Завдання цього розділу орієнтують на такі аспекти:

- *сучасний урок у школі цифрової ери*
- *класифікація уроків*
- *критерії сучасного уроку*
- *типи уроків*
- *структура уроку*
- *цілі уроку через призму таксономій в освіті*
- *формулювання теми та очікуваних результатів навчання*
- *дидактичний потенціал цифрових інструментів досягнення когнітології та нейробіології для організації сучасного навчання*
- *креолізовані навчальні тексти для мотивації навчальної діяльності сучасного учня/иби, що допускають педагога в проведенні сучасного уроку проєктування уроку в різних технологіях навчання*
- *організаційні форми різних типів уроків*
- *нешаблонний урок: переваги та труднощі*
- *урок за різними технологіями навчання*
- *проєктування уроку для читача – дослідника – члена команди*

3 - Шкільний урок: алгоритм підготовки (автор: Марина Скрипник)

БЛОК 3. ЯК МОДЕРНІЗУЄТЬСЯ УРОК В XXI СТ?

4 - Річард Ремсі (Richard Ramsey) «Мрійник»

Завдання 6. Сучасний урок у школі цифрової ери

[А\) Запропонуйте формулу сучасного уроку \(відповідно до навчального предмета, який викладаєте\). Класифікуйте уроки з предмета, який викладаєте.](#)

[Б\) Для вчителів зарубіжної літератури. Схематично представте запропоновану класифікацію уроків.](#)

[В\) Для вчителів математики. Ознайомтеся із навчальним посібником В. Моторіної «Технологія підготовки вчителя математики до уроку». Розкрийте структуру конкретного уроку математики.](#)

[Г\) Для вчителів української мови. Ознайомтеся із вимогами до компетентнісного уроку української мови та прикладом такого уроку, наведеного в дисертаційному дослідженні Т. Груби. Проілюструйте компетентнісний урок.](#)

Завдання 7. Класифікація уроків

[Ознайомтеся із класифікаціями уроків, систематизованих у п. 1.3. Дидакти про типологію уроків посібника М. Скрипник «Шкільний урок XXI ст.: типи, проекти, аналіз».](#)

[Яку з них, як практик, вважаєте найбільш вдалою для сучасної школи. Чому?](#)

Завдання 8. Критерії сучасного уроку

[Назвіть співвідношення між назвою та сутністю.](#)

Завдання 9. Типи уроків

[Проаналізуйте ментальну карту, доповніть.](#)

Завдання 10. Структура уроку

[Встановіть послідовність структурних елементів уроку.](#)

Завдання 11. Про цілі уроку через призму таксономії в освіті

Перегляньте відео фільми:

[Bloom's Taxonomy: Why, How, & Top Examples.](#)

[Bloom's Taxonomy: Structuring The Learning Journey.](#)

[Dee Fink's Taxonomy of Significant Learning.](#)

Ознайомтеся із [довідковим матеріалом.](#)

[Порівняйте таксономію Бенджаміна Блума та таксономію Л. Ді Фінк \(L. Dee Fink\). Сформулюйте мету уроку за таксономією Блума та Л. Ді Фінком.](#)

Завдання 12. Формулювання теми та очікуваних результатів навчання

[Дослідниця О.Пометун](#) зазначає: "Формулювання результатів уроку, щоб сприяти успішності навчання учнів, має відповідати таким вимогам: **висвітлювати результати діяльності на уроці учнів, а не вчителя, і бути сформульованим таким чином: «Після цього уроку учні зможуть...»; чітко відбивати рівень навчальних досягнень, який очікується в результаті уроку.** Тому воно має передбачати: обсяг і рівень засвоєння знань учнів, що буде забезпечений на уроці; обсяг і рівень розвитку навичок і вмінь, якого буде досягнуто після уроку; розвиток (формування) емоційно-ціннісної сфери учня, яка забезпечує формування переконань, характеру, вплив на поведінку тощо. Останній компонент навчальних результатів, до якого можна прагнути на окремому уроці, це – визначення, усвідомлення або формування емоційно-наповненого ставлення, відношення учнів до тих явищ, подій, процесів, що є предметом вивчення на уроці. Отже, результати мають бути сформульовані за допомогою відповідних **дієслів**, наприклад: знання: пояснювати, визначати, характеризувати, порівнювати, відрізняти... тощо; уміння і навички: дискутувати, аргументувати думку, дати власну оцінку, проаналізувати тощо; ставлення: сформулювати та висловлювати власне ставлення до..., пояснювати своє відношення до...; **щоб було зрозуміло, як можна виміряти такі результати**, коли їх буде досягнуто, наприклад: якщо після вашого уроку учні вмітимуть пояснювати суть історичного явища та наводити приклади подібних явищ» - це легко перевірити й виміряти в оцінювальних балах, врахувавши, наприклад, точність і повноту пояснення і кількість прикладів, які наведено; **бути коротким, ясным і абсолютно зрозумілим** і для учнів, і для самого учителя, і для батьків учнів, і для інших вчителів, і для директора школи або завуча, який має перевіряти ваш урок з погляду на те, чи досяг він очікуваних результатів».

А) [Продумайте дієслова \(не менш ніж 10\), які, на вашу думку, забезпечать формування в учнів різних умінь пізнавальної діяльності та предметних компетенцій.](#)

Б) [Які техніки класифіковано в ментальній карті?](#)

БЛОК 4. ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ: РОЗРОБЛЯЄМО КРЕОЛІЗОВАНІ НАВЧАЛЬНІ ТЕКСТИ

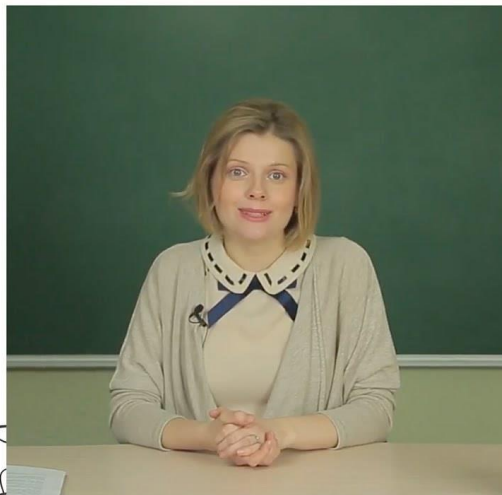

5 - Ян Стен «Школа для хлопчиків та дівчаток», 1670

Модуль 5

Нейропсихологія.
Вправи.
Нейропсихологія в
освітньому середовищі
Катерина Сумарева

6 - Нейропсихологія 1-2. Вправи. Нейропсихологія в освітньому середовищі

Завдання 13. Досягнення [когнітології](#) та [нейробіології](#) для організації сучасного навчання

Перегляньте відео фільми:

[Найдетальніше зображення мозку людини.](#)

[Як їжа впливає на ваш мозок - Міа Накамудзі.](#)

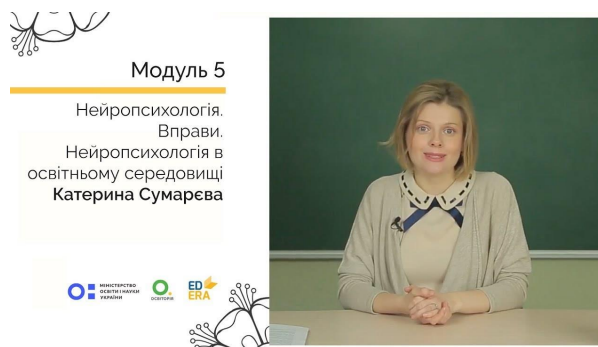
[The Neuroscience of Learning.](#)

[What is Cognitive Neuroscience? | The Learning Brain | CPD: Cognitive Neuroscience.](#)

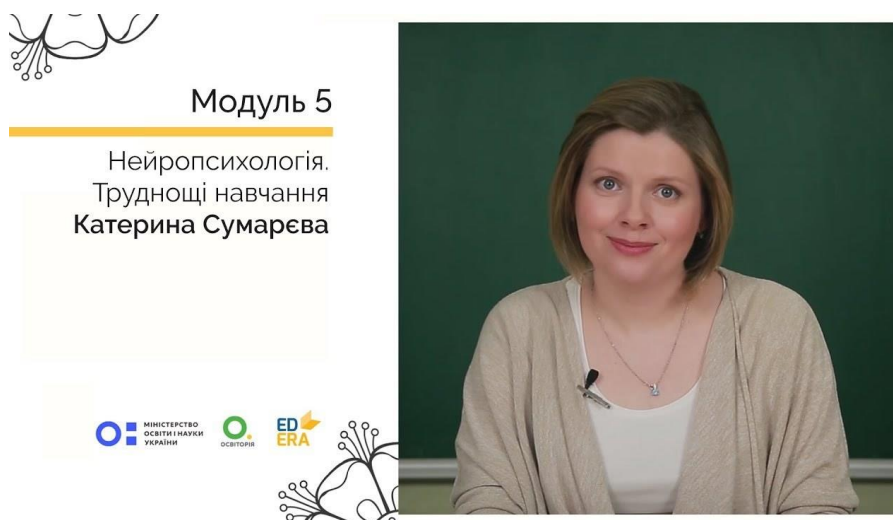
[Як гра на музичному інструменті приносить користь вашому мозку.](#)

[Користь здорового сну.](#)

Проілюструйте конкретними прийомами навчання тезу Олени Пометун, що "інтерактивне навчання потребує батостороннього типу комунікації, коли зв'язки виникають не тільки між учителем і учнями, а й між усіма учнями, а педагог стає рівноправним учасником навчальної діяльності".

7 - Нейропсихологія 1-2. Вправи. Нейропсихологія в освітньому середовищі.

8 - Нейропсихологія 3-1. Труднощі навчання

Завдання 14. Креолізовані навчальні тексти для мотивації навчальної діяльності сучасного учня

Перегляньте відео фільми:

Мисліте педагога в шкільному уроці: постмодерне усвідомлення.

- https://www.youtube.com/watch?v=RTbxC_B-ZiU&t=182s

Сучасний текст. – <https://www.youtube.com/watch?v=xKkV2YUbPIQ&t=21s>

Ознайомтеся з інтерактивним онлайн посібником Марини Скрипник, Тетяни Кравчинської, Наталії Волинець "**ПІЗНАВАЙМО. ТВОРИМО. ВЗАЄМОДІЙМО. ЯК ЕВОЛЮЦІОНУЮТЬ НАВЧАЛЬНІ ТЕКСТИ В XXI ст.? "**

На основі розробленої авторської матриці відбору, створення та модифікації креолізованих навчальних текстів для дев'яти подій навчання розробіть креолізований навчальний текст для однієї із дев'яти подій навчання з предмета, що викладаєте. Сформулюйте завдання з розробленим креолізованим текстом. Орієнтиром для розроблення завдання може слугувати моделювання завдань за таксономією Д. Толлінгерової, що подано в таблиці, а

також за [цим посиланням](#). Результати розмістіть на [Е-дошці](#)
["КОГНІТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ З/НАД КРЕОЛІЗОВАНИМ НАВЧАЛЬНИМ ТЕКСТОМ:
ПОШУК - ДОСВІД - ЕКСПЕРИМЕНТ У ВІДКРИТІЙ ОСВІТІ ДОРΟΣЛИХ"](#).

```
<iframe  
src="https://onedrive.live.com/embed?cid=EBF66E781E99F9B2&resid=EBF66E781E99F9B2%21174&  
authkey=ABJhdFp7hgw0SQg&em=2" width="476" height="288" frameborder="0"  
scrolling="no"></iframe>
```

Завдання 15. Хиби, що допускають педагоги в проведенні сучасного уроку

Найчастіше педагоги допускають такі помилки у проведенні уроку: орієнтація на середнього учня; зниження, збіднення таланту окремого учня під час колективного навчання; значне зниження ефективності індивідуального логічного мислення; обмеженість діалогічного спілкування учителя і учнів.

За допомогою [Bard](#) (експериментального розмовного чату зі штучним інтелектом від Google) визначте хиби, що допускають педагоги в проведенні сучасного уроку та причини цих помилок. [Критично проаналізуйте запропоновану відповідь розмовного чату, доповніть.](#)

БЛОК 5. ПРОЄКТУВАННЯ УРОКУ В РІЗНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ НАВЧАННЯ

9 - [Франсуа-Луї Ланфант «Урок математики»](#)

Завдання 16. Підходи до проєктування сучасного уроку

[Віднайдіть співвідношення між назвою підходу та його змістом.](#)

Завдання 17. Моделювання уроку

Ознайомтеся з *формою спостереження за навчальним заняттям*, поданою у [Рекомендаціях до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти.](#)

Відповідно до цієї форми проаналізуйте [кращі STEM уроки](#). [Запропонуйте тематику STEM уроку](#).

[Змодельуйте урок з елементами інноваційної технології, аргументуючи вибір.](#)

Завдання 18. Методи надолуження [освітніх втрат](#): із досвіду розроблення методичної системи підтримки індивідуальної освітньої траєкторії учнів

Ознайомтеся: [“Подолання освітніх втрат з української мови та літератури. Методичні рекомендації та приклади уроків”](#).

[Як компенсувати «освітні втрати»: рекомендації для органів влади, засновників і директорів закладів освіти](#)

[Подолання освітніх втрат в початковій школі: практичний досвід](#)

Запропонуйте із власного досвіду елементи методичної системи підтримки індивідуальної освітньої траєкторії учнів із застосуванням [мультимодальних навчальних текстів](#).

[Відповідь розмістіть за цим посиланням.](#)

НОВІТНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЦІКАВІ РЕСУРСИ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

«Мова як цивілізаційна основа української нації». Лекція [Лариси Масенко](#)

Embed://<iframe

```
src="https://www.facebook.com/plugins/video.php?height=314&href=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fteach.in.ukrainian%2Fvideos%2F1612430352519320%2F&show_text=false&width=560&t=0" width="560" height="314" style="border:none;overflow:hidden" scrolling="no" frameborder="0" allowfullscreen="true" allow="autoplay; clipboard-write; encrypted-media; picture-in-picture; web-share" allowFullScreen="true"></iframe>
```

[«Інноваційна педагогіка»](#) – це періодичний науковий журнал, заснований у 2017 році Причорноморським науково-дослідним інститутом економіки та інновацій.

[TED \(конференція\), зокрема: \[ted ed українською\]\(#\).](#)

[Письменники записують відео для школярів: як це використати на уроках.](#)

[Блог Марії Візінської. УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА](#)

[Duolingo](#) - сервіс для вивчення англійської за допомогою інтерактивних вправ з елементами гри.

[Книга-мандрівка.](#)

[OpenTheatre](#) - сучасний український театр онлайн.

[Освітні веб-ресурси для вчителів української мови та літератури.](#)

[Українська мова та література.](#)

[Сайт для вчителів української мови та літератури. Українська мова. Українська література. Зарубіжна література. Позакласна робота. На допомогу учням.](#)

[Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського міського педагогічного університету імені Б.Д.Грінченка.](#)

[Українська мова і література в школі](#)

[Методика, планування, розробки уроків англійської мови](#)

[Уроки державної мови: правопис, переклад, граматики.](#)


```
<iframe  
src="https://onedrive.live.com/embed?cid=EBF66E781E99F9B2&resid=EBF66E781E99F9B2%21173&  
authkey=ADSaVEGopq14Ya4&em=2" width="476" height="288" frameborder="0"  
scrolling="no"></iframe>
```

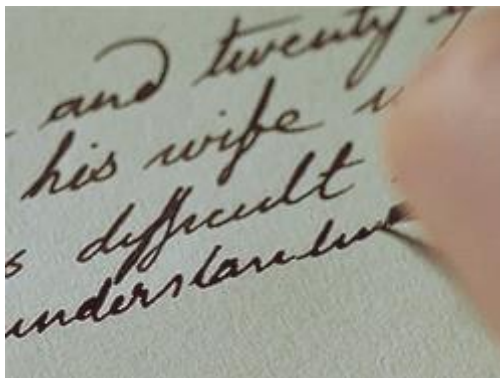
[Українські платформи та ресурси для самоосвіти вчителів](#)

[Закордонні платформи та ресурси для вчителів](#)

ДУМКА ЧИТАЧА

Свої побажання та роздуми про тематичні курси запрошуємо залишити за [ЦИМ ПОСИЛАННЯМ.](#)
